

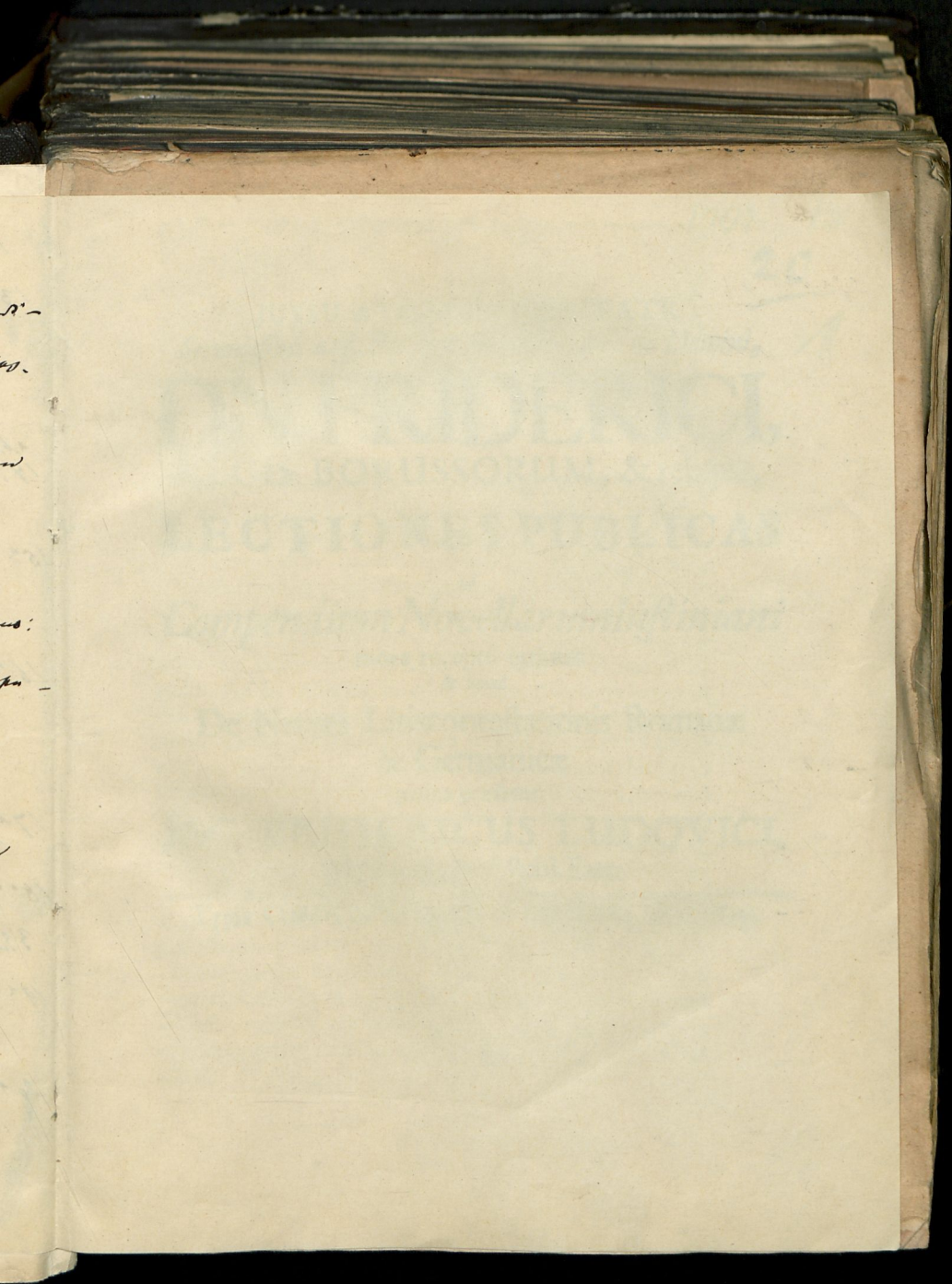
14
15
16
17
18
19
20

1702.

13. Ludovici, Jac. Ferd.: Lectiones publicae ad Compendium Nouel-
larum Institutionum . . . intimat et simul de natura Libera-
restationis Romanae ac Germanicae . . . praefatus.
a, b, c, d.
14. Ludovici, Jac. Ferd.: De impositione silentii 4 Febr. 1702,
1711, 1711 & 1747.
15. ^{a, b, c, d} Ludovici, Jac. Ferd.: De iudice in causis principum pro-
testantium matrimonialibus.
16. ^{a, b} Ludovici, Jac. Ferd.: De iure carnificum in Bonae
proprietarum et quae circa eos reperiantur. 3 Febr.
1701, 1739
& 1749.
17. ^{a, b} Ludovici, Jac. Ferd.: De iudicis fortuna. 2 Febr. 1702
& 1739
18. ^{a, b} Ludovici, Jac. Ferd.: De immunitate non excusante
3 Febr. 1702, 1702, 1739.
19. ^{a, b} Ludovici, Jac. Ferd.: De solemnibus iuramentorum 3 Febr.
1702, 1702 & 1739.
20. ^{a, b, c, d} Ludovici, Joh. Petrus: 8 dictum Fulianum contra Phalaristas
Christianos. 3 Febr. 1702, 1717 & 1749.

- 21^{a. b.} Luderig, Joh. Petr.: Spausio supremus & imperio vindicata, contra Consensum ac Potestatem ad sectores Gallos.
2 Sept. 1702 & 1739
22. Schmeider, Joh. Fridemann: De illicita contra principem
votae defensione
23. Schmeider, Joh. Fridemann: De Proferendo religione
24. Stahl, Georgius Ernestus; med. D. et prof. publ. Med. h. t. Decanus:
Pneumothorax in ang. et curatione in charta (ad virgini-
tatem in ang. Joh. Petri Pauli invitat.)
25. Stahl, Georgius Ernestus: De morbis corruptis
26. Stahl, Georgius Ernestus: Mortis theoricam medicam
... publico ... examini submittit.

22 -
111 -
-
-
-
-
-

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

1702 13
20

JUSSU ATQVE AUTORITATE
Serenissimi atq^{ue} Potentissimi Principis ac Domini,

DN. FRIDERICI,
REGIS BORUSSORUM, & reliqua,
LECTIONES PUBLICAS

ad
Compendium Novellarum Iustiniani
more recepto intimat
& simul

De Natura Litiscontestationis Romanæ
ac Germanicæ
paucâ præfatur

JAC. FRIDERICUS LUDOVICI,
J. U. Lic. & Prof. Publ. Extr.

Typis CHRISTOPH. ANDRÆ ZEITLERI, Acad. Typ.

Q. B. V.

Editanti mihi, quodnam eligerem
thema, de quo lectiones publicas
primâ vice indicaturus ex more re-
cepto præfaminis locò nonnulla in
publicum disserere possem; varia se-
se offerrebant ex visceribus Jurispru-
dentia civilis Romanæ deprompta &
hactenus, prout firmiter persuasus
sum, vel erroneè profus, vel non accuratè ad minima
ex genuinis principiis explicata, talia inprimis, quæ in do-
ctrina de Processu forensi ex Romanorum Legibus minus
cauté ad formam iudiciorum nostrorum dijudicandam
haud rarò adduci consueverunt. Deprehendebam interim
simul, hæc omnia ita comparata esse, ut eorum accurata
ex ipsis fontibus instituenda investigatio brevibus hisce
pagellis includi neutiquam posset; sed vel integram dispu-
tationem, imò tractatum aliquem postulareret, atq; adeò,
ut in præsentî illa seponerem & magis commodæ occa-
sioni fervarem, me faciliè inducebant. Ipsum quoq; thema,
quod titulus præsentis Programmatî præ se fert, non pa-
rum in recessu habere videbatur, cum in plurimas in pra-
xi quotidie occurrentes quæstiones atq; controversias se-
se diffundat; nihilominus tamen omnium aptissimum sub-
ductis

ductis rationibus illud esse apparebat; quod in pauciores
lineas contrahi commodè posset. Scilicet, ad duo præci-
pua capita recurrere existimo, quæ de natura & effectu *Litis-*
contestationis Romane & Germanicæ afferri possunt, quod
Litiscontestationi in Legibus Romanis hæc duo prædicata
communiter tribuantur, eam esse *initium iudicii*, & tum
porrò eandem ad classem *Quasicontractuum*, quos vocant,
referri debere. Prius quod attinet, non quidem, quantum
mihi constat, phrasis memorata: *litiscontestationem esse ini-*
tium iudicii, *κατὰ πρῶτον* in Legibus Romanis occurrit, nisi
quod instantiam in causis criminalibus demùm à contesta-
tione *litis* numerandam esse dicatur in *l. fin. C. Ut intra cert.*
temp. crim. quæst. termin. nihilominus tamen res ipsa in se
satis clara est, si ad analogiam Jurisprudentiæ & indolem
iudiciorum Romanorum respicias. Quemadmodum enim
Prætor sive *Magistratus & Judex* nequiquam pro synonymis
habebantur apud Romanos, id quod nemo in dubium vo-
cabit: ita quoque *jus & iudicium*, item *jus dicere & iudicare*
aliud longè atque aliud habebant significatum, quod ul-
timum ex collatione *l. 10. ff. de jurisdic. cum l. 77. & l. 78.*
ff. de iudic. facile patescit, add. *l. 11. ff. de j. & j.* Nempe
Prætor in causis controversis obveneritibus non ipse ju-
dicabat regulariter, (exceptis casibus sub tit. *ff. de extraor-*
dinariis cognitionibus comprehensis) sed præparatoriis qui-
busdam apud eum tractatis, quæ *in jure* fieri dicebantur,
actionem & formulam dabat, & partes ad iudices mittebat,
qui privati dicebantur, & nudam tantum *notionem* habe-
bant sine imperio, *Svetonius in Claudio c. 14.* Reinhardus
Bachovius tr. de Action. disp. 1. th. 27. Præparatoria autem
illa nihil aliud fuisse, quàm ipsam, de qua loquimur, *litiscon-*
testationem, iterum extra dubitationis aleam positum esse
reor. Neque enim agendi aut excipiendi formulam dare
potuisset *Prætor*, nisi ex prævia *litiscontestatione* inter par-
tes controversiam esse atque propterea constitutionem ju-
dicis

dicis pedanei exigi deprehendisset. Equidem me non la-
tet, plures ex interpretibus in ea adhuc hærere opinione,
ac si litiscontestatio non apud Prætorem, sed demum apud
judicem pedaneum à litigantibus peracta fuerit, provocan-
tes ad Macrobium *lib. 9. c. 16.* qui ita: *Veniunt, inquit, in co-
mitium tristes, jubent dicere, quorum negotium est. Narrant.
Judex testes poscit. Ipse ut minctum: ubi redit, ait, se omnia
audivisse, tabulas poscit, literas inspicit. Vix præ vino sustinet
palpebras,* quam sententiam quoque propugnare video Ti-
mazum Fabrum, J. C. Frisium, *annotat. lib. 1. cap. 23.* Verùm
hic ut persuasus sum, Huberus *in prælectionibus ad tit. ff. de
judic. n. 21. seq.* luculenter jamdum ostendit, recensitum lo-
cum non de litiscontestatione, sed ipsa potius plenaria co-
gnitione & causæ discussione (propter verba: *tabulas poscit,
literas inspicit.*) explicandum esse. Neque ergo, quæ fusè
idem Huberus adducit, exscribere animus est; sed firmiter
supponere possumus, judicium apud Judicem pedaneum
non cœpisse, antequam litiscontestatio apud Prætorem præ-
cesserit, circa quod suppositum stabiliendum similiter jam
ante nos occupatus est Joh. Schilterus *in Prax. jur. Rom. in
for. German. Exerc. 13. §. 3. & 4.* cui addi potest Aufonius Pop-
ma, Frisius, *de ordine & usu judiciorum lib. 2. tit. 20. de litis-
contest.*

Porrò, litiscontestationem in jure Romano *ad classem
quasicontractuum* referri, à nobis monstrandum erit. Ita au-
tem Pomponius in *l. 80. ff. de judic.* Si in nomine judicis,
prænomine, erratum est: Servius respondit, si *ex conventi-
one litigatorum is judex addictus esset,* eum esse judicem, de
quo litigatores sensissent. Neq; verò moveat aliquem, quod
paulò ante diximus, Prætorem partes ad judicem misisse;
cùm hoc nihil aliud evineat, quàm partes consentiente &
approbante Prætoris Judicem sibi ad dirimendam causam
dubiam per conventionem elegisse. Eleganter Dionysius
Gothofredus *ad d. l. 80. Litigaturi olim Judicem ex decuria ju-
dicum*

*dicum eligebant. Dicebam Judicem, tu condicebas, Judex ad-
dicebat, inde Judex addictus, add. l. 74. §. 1. ff. eod. ubi quæritur,
an Judex, qui ad certam summam judicare jussus est, etiam
de re majori judicare possit? & responderetur affirmative,
si modo inter partes conveniat. Et quid multis ambagibus
opus? prout in stipulatione contrahitur, ita quoq; judicio
contrahi asserit Ulpianus in l. 3. §. 11. ff. de pecul. qui idem in
l. 11. §. 1. ff. de novat. nec non Paulus in l. 29. ff. eod. litiscon-
testationem speciebus novationis, & necessariæ quidem, ac-
censet. Simul autem, dum hic posterior novationem ne-
cessariam esse dicit litiscontestationem, ratio apparet, quare
non ad veros, sed quasi contractus eadem referri mereatur.
Neque enim expressè promiserunt partes, quod velint stare
eo, quod Judex pronunciavit; sed lex hoc exinde infert,
quia Judici potestatem judicandi commiserunt, quæ judi-
candi potestas aliàs irrita planè & sine omni effectu futura
esset. Dicendum est, inquit illustr. Dn. Stryk. de invest. act.
Sect. 1. membr. 9. §. 28. eatenus latitare quasi contractum in li-
tiscontestatione, quatenus alter liti se committendo, tacitè se ob-
ligasse videtur ad illud præstandum, quod adjudicatum fuerit,
ut inde implementum obligationis ex litiscontestatione oriunde
dependeat ex futura sententia, sententiæ verò effectus retro-
trahatur ad tempus litis contestatæ, v. Obrecht. de litiscontest.
c. 10. n. 61. & 84. Brunnem. ad l. 3. ff. de pecul. n. 7. Ex quibus jam
facilè liquet, cur speciali illa actione opus fuerit apud Ro-
manos, quæ *judicati* communiter vocatur, v. l. 6. §. f. ff. de re
judic. l. 69. ff. de solut. Scilicet Judex postquam semel sen-
tentiam dixerat, postea Judex esse desinebat & officio suo
functus erat, l. 55. ff. de re jud. potestatem enim exequendi
ipsi nec concesserant, nec concedere potuerant litigantes,
& ergò executio à Præatore petenda erat idq; per specialem
actionem. Jam forsan excipere potuisset condemnatus, se
non esse obligatum, ut solvat illud, in quod condemnatus
erat, ex ratione, quod Judex pedaneus sit Jctus, homo aliquis*

privatus, qui nullo imperii jure in ipsum gaudeat. Ergo, ut huic dubio satisficeret, respondendum erat, condemnatum per quasi contractum in litis contestatione se judici subjecisse illique potestatem definiendi causam controversam concessisse, vi cujus quasi contractus Prætor ad institutam judicati actionem per modum executionis omnino jam procedere posset.

Hæc ita juxta stilum judiciorum Romanorum obtinebant. Quid jam de nostra litis contestatione dicemus? Et quidem, cum apud omnes in confesso sit, processum nostrum Magistratusque nostros ex Legibus Romanis non posse dijudicari; breviter hic differentiam utriusque fori, sed clarè simul, ostendere poterimus. Habemus adhuc *Prætores* & in urbibus & in pagis; sed tales non habemus, quales apud Romanos erant. Auditur adhuc vocabulum *Judicum*; at pedanei Judices in Germania nunquam innotuerunt. Prætor ergo sive Magistratus & Judex moribus nostris promiscuè capiuntur. Magistratus, coram quo fit litiscontestatio, is simul quoque de causa cognoscit, sententiam profert, neque hæc prolata officium ejus definit, sed simul etiam sententiam suam exequitur. Exulat ergo actio judicati & executio per nudam implorationem officii judicis petitur, Gail. 2. *Obs. 113.* Lauterbach *Compend. jur. ad tit. de re jud. inf.* Quid enim opus est, ut nobis concipiamus, partes adhuc hodie per quasi contractum in litiscontestatione facultatem judicandi Judicibus concedere; cum Judices nostri tanquam à Principe constituti publicè gaudeant autoritate & in invites quoque ab initio statim jurisdictionem suam exerceant. Unde initium judicii hodie non est litiscontestatio, sed citatio. In jus vocationem in sensu Romano amplius planè non habemus.

Cessante ergo fundamento, conclusiones etiam cessare debuissent, quæ huic fundamento à Jctis Romanis superstructæ reperiuntur. Sed debuissent, factum enim id minimè est. Ruditas siquidem eorum temporum, quo jus Romanum in Germaniam intrudebatur: ignorantia item historiarum & genuinorum principiorum, qua laborabant Glossatores eorumque fraterculi, hoc effecit, ut in plurimis Germaniæ nostræ foris hodiernum in viridi, quod ajunt, observantia omnes eas conclusiones esse videas. Percurramus potiores breviter & simul monstremus, omnia potius invertenda fuisse. Litiscontestatio est initium judicii, ergo à tempore, quo eadem facta est, mala fides inducitur

citur & possessor ad fructus percipiendos, quos scilicet ipse percipere potuisset, tenetur, *l. 25. §. 7. ff. de her. pet. l. 2. C. de fruct. & lit. expens. ibique Brunnem.* & quamvis in *d. l. 25.* dicatur, etiam *post controversiam motam* malam fidem induci; DD. tamen hoc saltem tanquam speciale aliquod in hereditatis petitione, tanquam actione universali, explicant, Andr. Rauchbar *p. 1. qu. 28. Carpzov. p. 3. c. 33. d. 30. n. 13. 14.* Porro per litis contestationem demum usucapio interruptitur, *v. l. 9. §. 6. ff. ad exhib. l. 2. §. f. ff. pro emt. vitium litigiosi inducitur, l. 2. C. de litig. l. 1. ff. eod. & litispendentia post eam factam incipit, v. l. 19. ff. de jurisdic. l. 30. ff. de judic.* Ex eo, quod litiscontestatio quasi contractibus accensetur, profuit, Procuratorem fieri dominum litis, *l. 22. 23. C. de Procurat.* Idem intuitu Tutorum & Curatorum obtinet, qui exinde ante litem contestatam non procuratorem, sed actorem solummodo constituunt, *l. 11. C. eod.* omnium autem potissimum hoc est, quod postquam lis inter partes contestata est, actiones penales etiam ad heredes transmittantur & sic heres ex defuncti delicto conveniri possit, *l. 26. §. 8. ff. de O & A.* quo pertinet casus *l. 3. §. 11. ff. de pecul.* ubi quidem actio ab initio contra Patrem denegatur ob delictum a filio commissum; nihilominus tamen deinde executionem contra Patrem fieri posse conceditur, postquam filius, pravia litiscontestatione, in judicio condemnatus erat. Plura recensere superfedeo, conferri potest de aliis litiscontestationis effectibus Aufonius Popma *loc. prox. cit.*

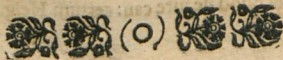
Quid nunc de effectibus litiscontestationis, quæ fit in foris nostris, adserendum erit? credo, occinent nonnulli tritum illud: *quicquid non est abrogatum, cur illud non adhuc stare presumatur?* Nos verò contra, cum in eo consentientes habeamus si non omnes, certe tamen plures, processum nostrum cum processu Romano non convenire, sed ex jure canonico dijudicandum esse, regerere poterimus: *quicquid non est receptum, cur unquam stare presumatur?* & propterea judice Schiltero *Ex. 13. §. 4. an a deo slav* fuisse dicimus, retinere dicta juris Romani, cum nostro procedendi ordine differentia juris & judicii plane sit incognita. Quid ergo? Nihil aliud, quam ut dicamus, hodie malam fidem induci per solam citationem, adeoque non esse pronunciandum, daß die fructus percipiendi von Zeit der geschehenen Kriegs-Befestigung / sed von Zeit der erhobenen Klage zu erstatten: sic porro, usucapionem interrupti citatione sola, quod de jure can. certum, Heig. *p. 1. qu. 16. num. 63.*

Struv.

Struv. *Ex. 43. th. 28. Carpoz. p. 2. C. 7. d. 6.* vitium litigiosi & litispententiam induci per solam citationem, v. Lauterb. *de in jus voc. in fin.* Dominium litis hodie non obtinere in procuratoribus ex cessatione singulorum effectuum, quæ huic dominio alias tribuuntur jamdudum deduxit Schilter *Ex. 10. th. 43. seqq.* & post eum Dn. Beyer *Pos. ff. de Procur. pos. 72. seqq.* Idem de Tutorum & Curatorum prætenso dominio iudicium esto. Neque hodie, si accurate procedere vellemus, dici posset, actiones pœnales ex delictis post litem contestatam contra heredes quoque dari, cum lriscontestatio nostra non sit quasi contractus. Autoritates, si desideras, provocamus iterum ad Huberum, Schilterum, aliosque celeberrimos Ictos, qui hæc dudum demonstrarunt, licet autoritatibus in re tam clara non opus esse videatur. Hæc speciminis loco indicasse sufficiat. Veniamus ad propositum nostrum, quod ipsum nec non angustia paginæ nobis, ut hanc materiam plenius excutiamus, neutiquam permittit.

Postquam scilicet Serenissimus atque Potentissimus Princeps ac Dominus, DN. FRIDERICVS, Rex Borussia, Dominus meus multum clementissimus, ante aliquot tempus Professionis juris extraordinariæ spartam ex singulari clementia mihi demandavit; ad officium meum pertinere existimavi, ut non solum privatim docendo studiosæ juventuti inservirem, sed quoque ut jura in cathedra publica profitendo spartam hanc meam pro viribus exornarem. Placuit autem prima hac vice doctrinam juris Romani novissimi, quod in Novellis suis exhibet Justinianus, Auditoribus meis proponere, quem in finem nuper eam in *Compendio Novellarum Justiniani*, quod hic loci in officina Libraria Rengeriana prostat, summatim exhibui, cum ipse Novellarum textus nimium recentissas invenies, tanquam fundamentum hujus Collegii publici subterni commode non potuerit. Quod ergo feliciter vertat, explicationem Compendii Novellarum bono cum Deo auspicabor, ea methodo usurus, qua hæctenus in Collegiis privatis usus sum, ut scilicet sensum cujuslibet novellæ per discursum perspicue explanem & potiora deinde momenta ad calamum dictitem. Desinavi huic labori horam ab XI ad XII trium posteriorum in hebdomada dierum, *Jovis, Veneris & Sabbathi*, initium facturus die XXIII Martii. Ut ergo Honoratissimi & Fravissimi Commilitones nostri frequentes huic Collegio adesse velint, est quod humanissime ab illis expetimus & desideramus. P. P. in Aca-

demia Fridericiana d. XIX. Martii MDCCII.

ULB Halle 3
002 406 853

Sb.

1702 13
20

A

QUE AUTORITATE
entisfimi Principis ac Domini,
RIDERICI,
LISSORUM, & reliqua,
NES PUBLICAS

ad
Novellarum Iustiniani

recepto intimat
& simul

contestationis Romanæ
Germanicæ

tuca prefatur
RICUS LUDOVICI,
& Prof. Publ. Extr.

ANDREÆ ZEITLERI, Acad. Typ.

Farbkarte #13

B.I.G.

